

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví a financí

Bakalářská práce

Daňová optimalizace využití daňových rezerv na opravy hmotného majetku

Vypracovala: Lucie Součková
Vedoucí práce: Ing. Václav Boněk

České Budějovice 2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lucie SOUČKOVÁ**
Osobní číslo: **E11147**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**
Název tématu: **Daňová optimalizace využití daňových rezerv na opravy hmotného majetku**
Zadávací katedra: **Katedra účetnictví a financí**

Z á s a d y p r o v y p r a č o v á n í :

Cíl práce:

Analyzovat současnou právní úpravu rezerv pro účely daní z příjmů (tzv. daňových rezerv). Ověřit možnosti jejich využití pro optimalizaci daně, resp. pro optimalizaci cash flow, a to na příkladu konkrétního subjektu.

Metodický postup:

1. Rezervy, jejich členění
2. Rezervy pro zjištění základu daně z příjmů, jejich důvody a účel
3. Rezervy na opravu hmotného majetku, podmínky jejich tvorby
4. Využití rezerv na opravu hmotného majetku pro optimalizaci daně z příjmů u právnických a fyzických osob
5. Dopady vytváření rezerv na finanční situaci podniku a na cash flow
6. Důsledky vytváření, resp. případného vytváření, rezerv na opravy hmotného majetku u konkrétního subjektu
7. Zhodnocení současné právní úpravy rezerv z hlediska daňového subjektu
8. Závěr

Brychta, I., I. Macháček a M. Děrgel. Daně z příjmů. Praha: Wolters Kluwer, 2012. 156 s. ISBN 978-80-7357-730-8.
Dušek, Jiří. Daně z příjmů. Praha: Grada Publishing, 2012. 224 s. ISBN 978-80-247-4274-8.
Pelc, Vladimír. Daňové rezervy. Praha: Linde, 2008. 176 s. ISBN 978-80-7201-718-8.
Pelc, Vladimír a Petr Pelech. Daně z příjmů s komentářem. Olomouc: Anag, 2012. 1080 s. ISBN 978-80-7263-742-3.
Prudký, Pavel a Milan Lošťák. Hmotný a nehmotný majetek v praxi 2012. Olomouc: Anag, 2012. 311 s. ISBN 978-80-7263-733-1.
Ryneš, Petr. Podvojný účetnictví a účetní závěrka 2012. Olomouc: Anag, 2012. 1031 s. ISBN 978-80-7263-633-4.
Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve zněních předpisů, včetně důvodové zprávy (zejm. důvodové zprávy k zákonům č. 2/2009 Sb., a č. 346/2010 Sb.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Václav Boněk

Katedra účetnictví a financí

Datum zadání bakalářské práce:

1. února 2013

Termín odevzdání bakalářské práce:

15. dubna 2014

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (1)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Milan Jilek, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 1. února 2013

Prohlášení:

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské/diplomové práce, a to - v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou - elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum 24.4.2014

.....

Lucie Součková

Poděkování:

Ráda bych poděkovala vedoucímu své bakalářské práce Ing. Václavu Boňkovi za poskytnuté rady a informace nezbytné pro tvorbu této práce.

Obsah

1 Úvod.....	3
2 Rezervy, jejich členění.....	5
2.1 Definice rezerv.....	5
2.2 Právní úprava rezerv.....	5
2.3 Oceňování rezerv.....	6
2.4. Vázané peněžní prostředky k rezervám.....	6
2.5 Nakládání s rezervami u nepeněžitých vkladů a přeměn.....	7
2.6 Členění rezerv.....	8
2.6.1 Účetní rezervy.....	8
2.6.2 Daňové rezervy.....	10
2.7 Vykazování rezerv.....	10
2.8 Účtování o rezervách.....	12
3 Rezervy pro zjištění základu daně z příjmů.....	14
3.1 Bankovní rezervy.....	15
3.2 Rezervy v pojišťovnictví.....	15
3.3 Rezervy na opravy hmotného majetku.....	16
3.4 Rezervy na pěstební činnost.....	16
3.5 Ostatní rezervy.....	16
4 Rezervy na opravu hmotného majetku.....	18
4.1 Podmínky tvorby rezervy.....	18
4.3 Tvorba rezervy.....	20
4.4 Čerpání rezervy.....	21
5 Metodika.....	22
6 Využití rezerv na opravu hmotného majetku pro optimalizaci daně z příjmů právnických osob.....	24
6.1 Vojenské lesy a statky ČR s.p.....	24
6.1.1 Historie podniku.....	24
6.1.2 Činnosti podniku.....	25
6.2. Rezervy v účetní jednotce.....	26
6.2.1 Využití rezervy na opravu hmotného majetku.....	28
6.2.2 Komparace s bankovním úvěrem.....	31

6.2.3 Vázaný účet v bance	33
6.2.4 Zhodnocení výsledků	36
6.4 Příklady využití rezerv k optimalizaci daně	36
6.4.1 Zhodnocení výsledků	42
7 Zhodnocení současné právní úpravy rezerv	43
8 Závěr	45
9 Summary	47
Použitá literatura	48
Elektronické zdroje	49
Seznam tabulek	50
Seznam zkratk	51

1 Úvod

Daň z příjmů patří k nejdůležitějším daním, kterými jednotlivé státy hradí své výdaje. Daňové priznání musí každý rok vyplňovat fyzické a právnické osoby. Způsob výpočtu daně z příjmů se však může lišit. Daň z příjmů fyzických osob často zdaňuje veškerý příjem fyzické osoby, kdežto daň z příjmů právnických osob zdaňuje čistý příjem, tj. rozdíl mezi příjmy a náklady.

Každý subjekt, ať je to fyzická či právnická osoba, se snaží svou daňovou povinnost optimalizovat. Optimalizace daňové povinnosti je takové jednání daňového subjektu, jímž se snaží minimalizovat svou daňovou povinnost. Dosahuje tím zejména daňovou úsporou, tzn. daňový subjekt se snaží využít všech alternativních možností snížení základu daně a daně v rámci platných zákonů, odležením daňové povinnosti do budoucna, např. využitím daňových rezerv, vyhnutím se daním legálním využitím nedostatků v daňových i jiných zákonech, využitím smluv o zamezení dvojího zdanění, apod..

Cílem této bakalářské práce je analyzovat současnou právní úpravu rezerv pro účely daní z příjmů, ověřit možnosti jejich využití pro optimalizace daně, resp. pro optimalizaci cash flow, a to na případu konkrétního subjektu.

Teoretická část práce se zaměřuje na legislativní úpravu rezerv. Jsou zde popsány účetní rezervy a daňové rezervy, které jsou tvořeny podle zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů. V práci je řešeno, jaké jsou podmínky tvorby a čerpání rezerv, bude zde nastíněno účtování rezerv, jejich vykazování a jaký vliv mají rezervy na výsledek hospodaření a na cash flow podniku.

Práce je zaměřena zejména na rezervu na opravy hmotného majetku. Tato rezerva se vytváří nejběžněji. Rezerva na opravy hmotného majetku patří mezi daňově uznatelné rezervy, tedy se řídí daňovými zákony, které upravují daňově uznatelné rezervy. Je zde řešeno kdo a za jakých podmínek může rezervu na opravu hmotného majetku tvořit, na jaký majetek je možno tuto rezervu tvořit a jaký má rezerva na opravu hmotného majetku vliv na základ daně u právnických osob.

Druhá část práce analyzuje tvorbu a čerpání rezerv u konkrétního subjektu, jaký vliv má tvorba a čerpání této rezervy na hospodářský výsledek podniku a na cash flow

podniku. Bude porovnána tvorba a čerpání rezervy na opravy hmotného majetku podle současné právní úpravy rezerv pro zjištění daně z příjmů s možnostmi financování oprav jiným způsobem a s jinými potencionálními výnosy, které by mohly vzniknout, když by rezerva nebyla tvořena a peněžní prostředky by byly investovány jinam.

2 Rezervy, jejich členění

2.1 Definice rezerv

Rezervy je možno chápat jako vytvořené finanční prostředky, které jsou čerpány v příštích účetních obdobích. Rezervy jsou určeny k pokrytí budoucích výdajů nebo závazků, u kterých je znám účel a je pravděpodobné, že nastanou, avšak zpravidla není známa částka či datum, ke kterému vzniknou. (Az data, ©2009)

Tvorba a čerpání rezerv se odráží v zásadě opatrnosti používané v účetnictví. Účel rezervy je většinou znám, ale její hodnotová výše a období, kterého se rezerva týká, se pouze odhaduje. (Ryneš, 2012)

Rezervy jsou považovány za dlouhodobé cizí zdroje podniku neboli dlouhodobé závazky. Mezi cizí zdroje se rezervy řadí, protože vyjadřují potencionální závazek vůči třetím osobám (např. vůči odběratelům) a také proto, že vyjadřují vnitřní dluh, účetní jednotky (předpokládané vynaložení výdajů v budoucnosti). (Ryneš, 2012)

Rezerva musí být vždy vytvořena na konkrétní účel nebo riziko způsobující vznik nějakého závazku. Vytvořením rezervy se sníží výsledek hospodaření účetní jednotky v daném účetním období. Účetní jednotka upravuje způsob tvorby a jejich čerpání ve svých směrnících. (Dvořáková, Müllerová & Vomáčková, 2008)

Tvorba rezerv se zaúčtuje na vrub příslušných nákladových účtů, tj. účetní skupina 55 a 57, a jejich čerpání, zrušení nebo snížení se účtuje ve prospěch daných nákladových účtů. Pokud se rezerva tvoří pro více období, tak se jejich zůstatky převádějí do následujících účetních období. Pokud se rezerva čerpá i v průběhu dalšího účetního období a pokud účel, na který byla rezerva tvořena, ještě nebyl dokončen, tak se její zůstatek také převádí do následujícího účetního období. Rezervy nesmějí mít aktivní zůstatek a nesmějí se používat k úpravám výše ocenění aktiv. (Az data, ©2009)

2.2 Právní úprava rezerv

Mezi české účetní předpisy, které upravují rezervy, patří České účetní standardy, kde se přímo rezervami zabývá Český účetní standard č. 004 – Rezervy. Dále do

českých účetních předpisů upravujících rezervy patří Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví „(dále jen Vyhláška č. 500/2002 Sb.)“, zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů „(dále jen zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách)“ a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. (Ryneš, 2012)

2.3 Oceňování rezerv

Rezervy se nejčastěji tvoří před koncem účetního období. Důvodem je, že účetní jednotka musí při uzavírání účetních knih zohlednit jí známá rizika a ztráty a postupovat tak, aby nebyla porušena zásada opatrnosti a věrného a poctivého zobrazování. Pokud účetní jednotka zjistí, že je potřeba vytvořit rezervu, musí se také rozhodnout, v jaké výši bude rezerva tvořena. (Sedláček, Hýblová, Křížová & Valouch, 2005)

Se správným oceněním rezerv se pojí problém, jak do tohoto ocenění zahrnout inflaci. Pokud je rezerva tvořena více období po sobě, musí účetní jednotka provést na konci každého účetního období inventarizaci a zhodnotit tak výši rezervy. *Zákon o rezervách* v §3 odst. 2 ale ukládá subjektu navíc ještě prokázat výši rezervy. Znamená to, že tvorba rezervy musí mít nejen reálný a ověřitelný podklad cenových údajů, ale i údajů o stanovení výše inflace. Přitom výši inflace nelze prokázat do budoucna, protože je to veličina, která se v čase mění. Nelze ji tedy zahrnout do ocenění rezerv hned na počátku pro každý rok tvorby rezervy. Na druhou stranu podle §7 odst. 7 stejného zákona, má subjekt povinnost změnit výši rezervy, pokud k této skutečnosti existuje nějaký důvod. Změnu výše rezervy provede subjekt v tom zdaňovacím období, kdy tuto skutečnost zjistil. Pokud se tedy jedná o inflaci, nelze ji do rozpočtu rezervy zahrnout předem na všechna období tvorby rezervy, protože by tato výše rezervy nebyla spolehlivě prokazatelná ve všech jednotlivých období její tvorby. (Pelc, 2008)

2.4. Vázané peněžní prostředky k rezervám

Peněžní prostředky ve výši rezerv, které jsou tvořeny podle § 7, § 9 a § 10 zákona o rezervách (rezerva na pěstební činnost, rezerva na sanaci pozemků dotčených těžbou, rezerva na odbahnění rybníka a rezerva na vypořádání důlních škod, případně

rezervy podle zvláštních zákonů) se ukládají na zvláštní vázaný účet v bance a nesmějí být zahrnuty do majetkové podstaty poplatníka v insolvenčním řízení. (Ryneš, 2012)

Od roku 2009 je tvorba rezervy na opravy uznána pouze za předpokladu, že se peněžní prostředky ve výši rezervy uloží na vázaný účet v bance. Na rok 2008 a předchozí se tato povinnost nevztahuje. (Ryneš, 2012)

Za období, za které se podává daňové přiznání, je tvorba rezerv zaúčtována jako náklad na dosažení, zajištění a udržení příjmů pouze do výše částky uložené na zvláštním vázaném účtu a to nejpozději do dne podání daňového přiznání. Peněžní prostředky z tohoto účtu mohou být čerpány pouze na výdaje, na jejichž úhradu byly vytvořeny. Pokud nakládání s rezervami řeší zvláštní zákon, je nutné čerpání a nakládání s peněžními prostředky posuzovat podle příslušných ustanovení tohoto zvláštního zákona. (Ryneš, 2012)

2.5 Nakládání s rezervami u nepeněžitých vkladů a přeměn

„Vklady je možno v zásadě rozdělit podle toho, zda vkladatel nadále pokračuje ve své činnosti a vklad majetku se mu přetransformuje do cenného papíru či účasti, nebo zda se vkladatel zrušuje bez likvidace, tj. případy přeměn obchodních společností (slučování, splývání, rozdělování společností a převod jmění na společníka).“ (Ryneš, 2012)

Vypořádání rezerv je u obou typů shodné a v zásadě sleduje postup popsany v § 23a až § 23d zákona o daních z příjmů a vychází z projektu přeměny. Nástupnická nebo přijímací společnost je oprávněna převzít rezervy a opravné položky vytvořené společností, která právě zaniká. Při přeměně společnosti může pokračovat nástupnická společnost v tvorbě rezerv a opravných položek započaté zanikající nebo rozdělovanou společností, a to za podmínek, které by platily pro zanikající společnost a pouze v rozsahu, v jakém souvisí s částí obchodního jmění, které přechází na nástupnickou společnost. (Ryneš, 2012)

2.6 Členění rezerv

Základní rozdělení rezerv je jejich členění na účetní rezervy a rezervy pro zjištění základu daně z příjmů nebo - li daňové rezervy.

Tvorba účetních rezerv ani jejich zúčtování nemá konkrétní vliv na výši daňového základu, jelikož účetní rezervy jsou daňově neuznatelné. (Ryneš, 2012)

Tvorba a zúčtování daňových rezerv vychází přímo ze zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách. Výše uvedený zákon pak přímo určuje, na které případy je možné tvořit rezervy, které jsou daňově uznatelné podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. (Chalupa, Kadlec, Pilátová, Procházková, Sedlák, Skálová, Tkáč & Vlach, 2011)

Základním rozdílem mezi účetními a daňovými rezervami je tedy v tom, že daňové rezervy přímo ovlivňují tvorbu výsledku hospodaření, respektive tvorbu daňového základu, a tím ovlivňují i výši vypočítané daně z příjmů. (Ryneš, 2012)

2.6.1 Účetní rezervy

Účetní rezervy jsou upravovány zákonem o účetnictví. V tomto zákoně, §26 odst. 3, jsou vymezeny tituly pro tvorbu rezerv:

- Rezervy na rizika a ztráty z podnikání
- Rezerva na daň z příjmu
- Rezerva na důchody a obdobné závazky
- Rezerva na restrukturalizaci (Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví,)

Rezervy na rizika a ztráty z podnikání

Rezervy na rizika a ztráty z podnikání tvoří účetní jednotka tehdy, pokud je velice pravděpodobné, že by mohla rizika a ztráty v budoucnu nastat. *„Rezervy se tedy tvoří pro jednotlivé, individuálně určené případy budoucích ztrát nebo rizik, tj. není možné vytvářet obecné neidentifikovatelné rezervy, např. na podnikatelská rizika.“* (Ryneš, 2012)

Účetní rezervy na rizika a ztráty z podnikání nejsou blíže upraveny v žádném právním předpisu a proto je jejich tvorba výhradně na účetní jednotce. Jejich výše se odvíjí z odhadu, ze zkušeností z minulých let a na základě empirických a statistických šetření (Ryneš, 2012)

Příkladem na rezervy rizika a ztráty z podnikání jsou rezervy na poskytované záruční opravy, rezervy na pokuty a penále (např. za znečišťování životního prostředí), rezervy na budoucí výdaje z titulu ručení za závazky jiných, rezervy na rizika z probíhajících soudních sporů, rezervy na ztráty vyplývající z uzavření nevýhodných smluv a další. (Kynclová et al., 2005)

Rezerva na daň z příjmu

Rezerva na daň z příjmu se tvoří výhradně daň z příjmu, a to v případě, kdy účetní jednotka sestavuje účetní závěrku ještě dříve, než dojde ke konečnému vyčíslení daně z příjmu na konci hospodářského roku a zpracování daňového přiznání. V dalším účetním období se rezerva zruší a vyúčtuje se daňová povinnost zjištěná z řádného daňového přiznání. (Chalupa, Kadlec, Pilátová, Procházková, Sedlák, Skálová, Tkáč & Vlach, 2011)

Rezerva na důchody a obdobné závazky

„Tato rezerva nemá při současné legislativní úpravě penzí obsahovou náplň a je určitou možností pro případ zavedení těchto prvků důchodového spoření zaměstnavatelů pro svoje zaměstnance do praxe formou důchodových fondů.“ (Ryneš, 2012)

Rezerva na restrukturalizaci

Restrukturalizací se rozumí program, kterým se významně mění předmět činnosti účetní jednotky a způsob, jakým je činnost účetní jednotky prováděna. (Ryneš, 2012)

Restrukturalizace je považována za mimořádnou účetní událost a její tvorba by měla být plně v souladu s vnitropodnikovou směrnicí, která podrobně tyto rezervy vymezuje. (Ryneš, 2012)

2.6.2 Daňové rezervy

Daňové rezervy jsou tvořeny podle zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění daně z příjmů Peněžní prostředky se ve výši rezervy ukládají na vázaný účet v bance. Peníze z tohoto účtu mohou být použity pouze na účel, na který je rezerva tvořena. (Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů)

Rezervami pro zjištění základu daně z příjmů, jejich důvody a účely se budu podrobněji zabírat v kapitole číslo 3.

2.7 Vykazování rezerv

Rezervy jsou v rozvaze uvedeny na straně pasiv jako závazek účetní jednotky. Při účetní závěrce se rezervy vykazují na počátku a na konci účetního období. Rezervy se vykazují v položce B. jako Cizí zdroje a v položce B.I. Rezervy podrobněji. (Chalupa, Kadlec, Pilátová, Procházková, Sedlák, Skálová, Tkáč & Vlach, 2011)

Tabulka 1: Část rozvahy

	PASIVA	Řádek	Běžné účetní období	Minulé účetní období
B.	Cizí zdroje (ř. 87 + 92 + 103 + 115)	086		
<u>B.I.</u>	Rezervy (ř. 88 + 89 + 90 + 91)	087		
<u>B.I.1.</u>	Rezervy podle zvláštních právních předpisů	088		
<u>B.I.2.</u>	Rezerva na důchody a podobné závazky	089		
<u>B.I.3.</u>	Rezerva na daň z příjmů	090		
<u>B.I.4.</u>	Ostatní rezervy	091		

Zdroj: Chalupa, Kadlec, Pilátová, Procházková, Sedlák, Skálová, Tkáč & Vlach, 2011

Ve výkazu zisku a ztráty jsou vypsány rozdíly mezi počátečním stavem a konečným stavem. Zde se rezervy mohou rozdělit podle činností. Vykazují se v položkách G. Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období, M. Změna stavu rezerv a opravných položek ve

finanční oblasti a R. Mimořádné náklady. (Chalupa, Kadlec, Pilátová, Procházková, Sedlák, Skálová, Tkáč & Vlach, 2011)

Ukázka části výkazu zisku a ztráty, kde se rezervy objeví, představuje tabulka č. 2.

Tabulka 2: Část výkazu zisku a ztráty

	TEXT	Řádek	Běžné účetní období	Minulé účetní období
G	Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období	25		
*	Provozní výsledek hospodaření (ř. 11 – 12 -17 -18 + 19 -22 – 25 + 26 -27 + (-28) – (-29))	30		
M.	Změna stavu rezerv a opravných položek ve finanční oblasti	41		
*	Finanční výsledek hospodaření (ř. 31 – 32 +33 + 37 + 38 + 39 – 40 – 41 + 42 – 43 + 44 - 45 – (-46) – (- 47))	48		
**	Výsledek hospodaření za běžnou činnost (ř. 30 + 48 – 49)	52		
R.	Mimořádné náklady	54		
*	Mimořádný výsledek hospodaření (ř. 53 – 54 -55)	58		
***	Výsledek hospodaření za účetní období, (+/-), (ř. 52 + 58 – 59)	60		
***	Výsledek hospodaření před zdaněním, (+/-), (ř. 30 + 48 + 53 – 54)	61		

Zdroj: Ryneš (2012)

Rezervy jsou také vykázané ve výkazu o peněžních tocích. Při počítání cash flow nepřímou metodou se výsledek hospodaření podniku upravuje o rezervy. (Ryneš. 2012)

Kde se rezervy vyskytují ve výkazu o peněžních tocích je znázorněno v tabulce č. 3.

Tabulka 3: Část výkazu o peněžních tocích

Položka	Text	Běžné účetní období	Minulé účetní období
P.	Stav peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů na začátku účetního období		
Z.	Účetní zisk nebo ztráta z běžné činnosti před zdaněním		
A.1.	Úpravy o nepeněžní operace		
A.1.2.	Změna stavu opravných položek, rezerv		
A*	Čistý peněžní tok z provozní činnosti před zdaněním, změnami pracovního kapitálu a mimořádnými položkami		
A**	Čistý peněžní tok z provozní činnosti před zdaněním a mimořádnými položkami		
A***	Čistý peněžní tok z provozní činnosti		
F.	Čisté zvýšení, resp. snížení peněžních prostředků		
R.	Stav peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů na konci účetního období		

Zdroj: Ryneš (2012)

Vykazování rezerv také můžeme nalézt v příloze, která doplňuje rozvahu a výkaz zisku a ztráty. V příloze je uveden seznam rezerv, které byly tvořeny či čerpány od rozvahového dne až do sestavení účetní závěrky. (Ryneš, 2012)

2.8 Účtování o rezervách

Tvorba rezerv je účtována na vrub příslušných nákladů v účtových skupinách 55 a 57, popř. v mimořádných případech účtové skupiny 58 (výběr účtové skupiny je podle charakteru rezervy) a jejich požití nebo zrušení pro nepotřebnost ve prospěch těchto nákladů.

Příklad zaúčtování tvorby rezerv zobrazuje tabulka č.4.

Tabulka 4: Příklad účetního provedení - Rezerva na opravy a rezerva na daň

Text	MD	D
<i>Účtování na konci účetního období</i>		
1. Tvorba rezervy na opravy	554	459

(neupravená zákonem)		
2. Tvorba zákonné rezervy	552	451
3. Inventarizací prokázaná částečná neopodstatněnost rezervy	459	554
4. Tvorba rezervy na daň z příjmů	591	453
<i>Následující účetní období</i>		
5. Výdaje na opravy majetku	511	321
6. Čerpání rezervy na opravy	459	554
7. Zrušení rezervy na daň z příjmů	453	591
8. Splatná daň z příjmů podle daňového priznání	591	341
9. Úhrada splatné daně	341	221

Zdroj: Ryneš, 2012

3 Rezervy pro zjištění základu daně z příjmů

Jak již bylo zmíněno, rezervy pro zjištění základu daně z příjmů jsou tvořeny podle zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění daně z příjmů. Dále jsou upravovány zákonem č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. (Ryneš, 2012)

Největší rozdíl mezi daňovými a účetními rezervami je ten, že daňové rezervy jsou podle zákona č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu jsou považovány za výdaje na zajištění, dosažení a udržení příjmů. Daňové rezervy jsou nákladem, který snižuje základ pro výpočet daně z příjmu. Tato skutečnost je pro podnikatele, kteří účtují o rezervách, velice důležitá, protože některé daňové rezervy se používají jako součást daňové optimalizace.

Účetní a daňové rezervy se liší také jejich vytvářením. U účetních rezerv to mohou být pouze účetní jednotky a u některých daňových rezerv to mohou být i fyzické osoby vedoucí daňovou evidenci (např. mohou vytvářet rezervu na opravu hmotného majetku). (Ryneš, 2012)

Daňové rezervy jsou uplatňovány za zdaňovací období, jedná se o kalendářní či hospodářský rok. Poplatník povinen dle §3 odst. 2 *Zákona o rezervách* v souvislosti s podáním daňového přiznání prověřit odůvodněnost tvorby rezerv a porovnat jejich skutečný stav s výší rezerv, kterou si můžeme podle toho zákona uplatnit jako výdaj. (Ryneš, 2012)

Zákonné rezervy se snižují nebo ruší o částky nákladů, které byly vynaloženy na účely, na které byly rezervy tvořeny. Rezervy se také zruší ve stejném období, kdy pominuly důvody, pro které byly tyto rezervy vytvořeny. (Ryneš, 2012)

Zákon o rezervách vymezuje tyto druhy rezerv:

- Bankovní rezervy
- Rezervy v pojišťovnictví
- Rezervy na opravy hmotného majetku

- Rezervy na pěstební činnost
- Ostatní rezervy

3.1 Bankovní rezervy

Ve zdaňovacím období mohou banky vytvářet rezervy na poskytnuté bankovní záruky za úvěry poskytnuté bankami. Maximální výše těchto rezerv je do 2% průměrného stavu poskytnutých bankovních záruk. Bankovní zárukou se v tomto případě rozumí záruka, která byla poskytnuta subjektu se sídlem na území členského státu Evropské unie, a pro její sjednání bylo použito právo státu, který je členem Evropské unie. (Běhounek, Červinka, Prudký, Přib & Šulc, 2012)

3.2 Rezervy v pojišťovnictví

Rezervy v pojišťovnictví mohou vytvářet subjekty zabývající se pojišťovací a zajišťovací činností. Rezervy v pojišťovnictví uznané jako výdaj na dosažení, zajištění a udržení příjmů dle §6 *Zákona o rezervách* jsou:

1. technické rezervy na neživotní pojištění, které zahrnují:

- rezervy na nezasloužené pojistné,
- rezervy na pojistná plnění,
- rezervy na prémie a slevy,
- vyrovnávací rezervy,
- rezervy pojistného neživotního pojištění,
- rezervy na splnění závazků z ručení za závazky České kanceláře pojistitelů podle zákona upravujícího pojištění odpovědnosti z provozu vozidla,

2. technické rezervy na životní pojištění, které zahrnují:

- rezervy na nezasloužené pojistné,
- rezervy na pojistná plnění,
- rezervy pojistného životního pojištění,
- rezervy na prémie a slevy,
- rezervy životních pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník,

- rezervy na splnění závazku použité technické úrokové míry a ostatních početních parametrů,
- rezervy pojistného neživotních pojištění

3.3 Rezervy na opravy hmotného majetku

Rezerva na opravy hmotného majetku může být tvořena jen u toho majetku, který je daňově odpisován 5 a více let, tzn. jedná se o odpisovou skupinu 2 až 6. Majetek musí být ve vlastnictví, resp. s právem hospodaření, anebo pronajatý majetek, k jehož opravám se nájemce smluvně a písemně zavázal. (Ryneš, 2012)

Podmínky tvorby rezervy na opravy hmotného majetku a její čerpání detailně rozeberu v kapitole č. 4.

3.4 Rezervy na pěstební činnost

Pěstební činností se rozumí obnova lesa a veškeré výchovné činnosti prováděné v porostech do 40 let jejich věku, ochrana lesa a opatření k obnově porostů s nevhodnou nebo náhradní dřevinnou skladbou. Tuto rezervu mohou vytvářet poplatníci daně z příjmů, kteří jsou povinni podle zákona č. 96/1997 Sb., o hospodaření v lesích a státní správě lesního hospodářství, a zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů, provádět výchovu lesních porostů, jejich ochranu a obnovu. (Ryneš, 2012)

Rezervy na pěstební činnost jsou tvořeny podle výše vytěženého objemu dřevní hmoty v m³. Výši si může podnikatel stanovit sám v rozpočtu nákladů a čerpá ji při uskutečnění prací. V případě, že nejsou práce provedeny v rozpočtovém objemu, rezerva je zrušena a zúčtována. (Podnikátor, ©2012)

3.5 Ostatní rezervy

Mezi ostatní rezervy řadíme rezervu na sanaci pozemků dotčených těžbou, rezervu na vypořádání důlních škod podle zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů, dále rezervu na odbahnění rybníka, kterou se rozumí odstranění nánosů ze dna rybníka způsobených

erozí okolních pozemků. Rezervu na odbahnění rybníka je možné tvořit maximálně 10 po sobě jdoucích zdaňovacích období a pro její tvorbu, stanovení výše a použití se postupuje přiměřeně s ustanoveními pro tvorbu rezervy na opravy podle zákona o rezervách. V poslední řadě sem patří rezervy, u kterých zvláštní zákon uvede, že jde o výdaj na dosažení, zajištění a udržení příjmů, např. zákon o odpadech. (Ryneš, 2012)

4 Rezervy na opravu hmotného majetku

Zákon dovoluje tvořit rezervy na opravu hmotného majetku. „*Opravou se odstraňují účinky částečného fyzického opotřebení nebo poškození za účelem uvedení do předchozího nebo provozuschopného stavu. Uvedením do provozuschopného stavu se rozumí provedení opravy i s použitím jiných, než původních materiálů, dílů, součástí nebo technologií, pokud tím nedojde k technickému zhodnocení.*“ (Prudký & Lošťák, 2012)

Rezervy na opravu hmotného majetku patří k nejčastěji tvořeným rezervám. Tyto rezervy bývají často využívány jako nástroj daňové optimalizace a jejich principem je rovnoměrné zahrnování nákladů na opravy mezi daňové výdaje. Poplatník tak může zahrnout do výdajů veškeré náklady spojené s opravou dříve, než tato oprava začala a nemusí tak docházet k nárazovému snížení hospodářského výsledku po provedení opravy. (Kynclová et al., 2005)

Aby takto vytvořené rezervy postupem podle zákona byly skutečně oprávněné, musí poplatník povinně provádět před podáním daňového přiznání prověrku odůvodněnosti jejich tvorby a porovnat jejich skutečný stav s výší, kterou může uplatnit podle zákona. Zákon stanovuje povinnost rezervu zrušit ve stejném období, kdy pomínuly důvody, pro které byla rezerva vytvořena. Pro tvorbu daňově uznatelných rezerv musí existovat zákonná možnost a dále pak závažné, oprávněné a prokazatelné důvody. Jelikož tvorba, čerpání a případně rozpouštění rezerv může významně ovlivnit základ daně, je třeba mít veškerou dokumentaci kompletní a kvalitní, včetně případných důkazů, které může správce daně požadovat předložit. Rezervy na opravu hmotného majetku podléhají inventarizaci k rozvahovému dni podle účetní evidence. (Prudký & Lošťák, 2012)

4.1 Podmínky tvorby rezervy

Jednou ze základních podmínek *Zákona o rezervách* je, že tvorba rezerv musí být za dané účetní období vždy zaúčtována v souladu s účetními předpisy nebo zachycena v daňové evidenci. (Fučík a partneři, ©2011)

Zákonné rezervy na opravy lze tvořit pouze na hmotný majetek (ve smyslu §26 odst. 2 *Zákona o daních z příjmů*, tj. vstupní cenou vyšší jak 40 000 Kč a dobou použitelnosti delší než 1 rok), s minimální dobou odepisování podle §30 *Zákona o daních z příjmů* na pět a více let, tzn. majetek, který je zařazen do odpisové skupiny 2 až 6. (Fučík a partneři, ©2011)

Rezervy je možné vytvářet pouze za účelem oprav majetku. Za opravy se nepovažuje technické zhodnocení majetku podle §33 *Zákona o daních z příjmů* (nástavby, přístavby, stavební úpravy, rekonstrukce a modernizace), na které není možné zákonné rezervy tvořit. (Fučík a partneři, ©2011)

Zákonnou rezervu není možné vytvořit na opravu majetku poškozeného v důsledku škody nebo jiné nepředvídatelné události, na opravy majetku, který je určen k likvidaci a na opravy, které se pravidelně každoročně opakují. (Fučík a partneři, ©2011)

Rezervu na opravu hmotného majetku mohou vytvářet nejen právnické, ale i fyzické osoby, které vedou jak účetnictví, tak i daňovou evidenci. Konkrétně tuto rezervu může vytvářet poplatník, který:

- má k předmětnému hmotnému majetku, na který je rezerva tvořena, vlastnické právo nebo právo hospodaření s majetkem státu,
- je nájemcem hmotného majetku na základě smlouvy o nájmu podniku, přičemž je k opravám majetku smluvně písemně zavázán,
- prochází reorganizací nebo oddlužením a jehož vlastnické právo k majetku, němuž byla rezerva tvořena nebylo průběhem insolventního řízení ani pravomocným ukončením insolventního řízení nijak dotčeno. (Prudký& Lošťák, 2012)

Rezervu na opravu hmotného majetku nelze vytvářet v případech hmotného majetku, k němuž má vlastnické právo poplatník, vůči jeho majetku trvají účinky prohlášení konkursu podle zvláštního právního předpisu. (Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů)

4.3 Tvorba rezervy

Výše rezervy na opravy se stanoví individuálně podle jednotlivého hmotného majetku určeného k opravě a podle charakteru této opravy na základě rozpočtu, který obsahuje ceny platné v roce tvorby rezervy, přičemž je rezerva tvořena rovnoměrně (podíl rozpočtových nákladů na opravy a počtu let mezi rokem zahájení tvorby rezervy a předpokládaným termínem zahájení opravy). Takovýto postup se uplatňuje u oprav nemovitostí. Poplatník, který je plátcem DPH, vychází při stanovení výše rezervy z rozpočtu nákladů na opravu v ocenění bez DPH. (Ryneš, 2012)

U dlouhodobého movitého majetku je možno vytvářet rezervu na opravu ve vztahu k objemu výkonů v technických jednotkách. Potom je výše rezervy ve zdaňovacím období rovna součinu podílů rozpočtu nákladů na opravu na jednotku předpokládaného výkonu a součtu objemu skutečných výkonů za zdaňovací období. Tvorbu rezervy je tedy nutné rovnoměrně rozložit do jednotlivých zdaňovacích období. (Ryneš, 2012)

Pokud v průběhu tvorby rezervy dojde ke změně odhadovaného rozpočtu nákladů na opravy, nebude se již nijak měnit výše již vytvořené rezervy (nepodává se tudíž žádné dodatečné priznání k dani z příjmů za minulé roky), ale změny se promítnou do zbývající části tvorby rezervy. Jestliže poplatník zjistí skutečnost odůvodňující změnu výše rezervy, musí provést úpravu její výše počínaje zdaňovacím obdobím, ve kterém tuto skutečnost zjistí. (Účetní kavárna, ©2009)

Rezerva na opravy hmotného majetku nesmí být tvořena pouze na jedno zdaňovací období. Při výpočtu let, které uplynou od zahájení tvorby rezervy do předpokládaného termínu zahájení opravy, se zahrnuje rok zahájení tvorby rezervy, ale nezahrnuje se předpokládaný rok zahájení opravy. (Ryneš, 2012)

Zákon o rezervách stanovuje minimální dobu pro tvorbu rezerv, tj. minimálně 2 zdaňovací období, ale zároveň stanovuje i maximální dobu tvorby rezervy.

Tabulka 5: Maximální počet let tvorby na opravy hmotného majetku

Odpisová skupina	Počet let odpisování	Max. počet zdaň.období tvorby rezervy
2	5	3
3	10	6
4	20	8
5	30	10
6	50	10

Zdroj: zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů

Účetní jednotka musí doložit oprávněnost tvorby rezervy a musí celý proces tvorby náležitě zdokumentovat. Zákon o rezervách nevymezuje přesnou dokumentaci potřebnou k doložení oprávněnosti tvorby rezervy. Potřebnou dokumentací může být plán oprav, rozpočet nákladů na opravu, vnitropodniková směrnice o tvorbě a čerpání rezervy a inventární karta rezervy. Plán oprav a rozpočet nákladů na opravu musí jednoznačně určovat předmět a druh opravy a zdaňovací období, ve kterém bude oprava zahájena. (Ryneš, 2012)

4.4 Čerpání rezervy

Účetní jednotka musí sledovat datum, ke kterému by měla předpokládaná oprava začít a k němuž se rezerva vytvářela. Nezahájí – li se oprava nejpozději v následujícím zdaňovacím období po zdaňovacím období, ve kterém se předpokládalo zahájení opravy, rezerva se zruší ve prospěch nákladů v účtové skupině 55 tohoto následujícího období. Rezerva či její zůstatek se vyúčtuje ve prospěch nákladů v účtové skupině 55 i tehdy, jestliže nebyla vyčerpána nejpozději ve zdaňovacím období, které následuje po zdaňovacím období, ve kterém byla oprava zahájena. (Ryneš, 2012)

5 Metodika

Cílem bakalářské práce je zjištění jaký vliv má tvorba a čerpání rezerv na opravy hmotného majetku na optimalizaci daně z příjmu právnických či fyzických osob.

V praktické části práce bude porovnáno, zda je výhodné pro účetní jednotku vytvořit si rezervu na opravu hmotného majetku a snížit si tak základ, ze kterého se pak vyčísluje daň z příjmu nebo tuto daňovou rezervu netvořit a zvážit možnost poskytnutí úvěru od banky.

Pro zpracování praktické části bude použita účetní jednotka Vojenské lesy a statky ČR, s.p. divize Horní Planá. Praktická část práce byla tvořena z podkladů, které poskytla účetní jednotka. Mezi tyto podklady hlavně patřily výkazy o peněžních tocích, výkazy zisku a ztráty, rozvahy a výroční zprávy.

Úvod této praktické části bude věnován základním informacím o společnosti, její historii a podnikatelské činnosti.

Účetní jednotka tvořila rezervy na opravy hmotného majetku podle zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů. V první části bude řešena tvorba rezervy a její vliv na výkaz o peněžních tocích, dále kde se tato rezerva objeví v rozvaze a ve výkazu zisku a ztráty. Zároveň bude porovnána s úvěrem, který by mohl být poskytnut na tuto opravu investičního majetku. Pro toto porovnání bude sloužit tento vzorec:

$$A = P \times \left(1 + \frac{r}{f}\right)^k \quad (1)$$

V druhé části budu počítat s opravou hmotného majetku, kterou účetní jednotka plánuje. Budu řešit 3 případy, které by mohly nastat a které by mohly ovlivnit cash flow a výsledek hospodaření podniku.

V prvním případě účetní jednotka nebude vytvářet rezervu a náklady na opravu by vznikly v době, kdy oprava skutečně nastala, tedy pouze v jednom zdaňovacím období.

Ve druhém případě by účetní jednotka rezervu vytvářela a tím si bude snižovat základ pro výpočet daně z příjmů, tedy i daň. Ve skutečném okamžiku opravy bude účetní jednotka čerpat rezervu a tím si krátit náklady.

Třetí případ bude ten, kdy účetní jednotka nebude vytvářet rezervu, ale půjčí si peněžní prostředky od banky. Základ daně si bude snižovat nákladovými úroky.

Posledním bodem bude zhodnocení současné právní úpravy rezerv z hlediska účetní jednotky.

Všechny výpočty byly provedeny v programu Microsoft Word 2007 a Microsoft Excel 2007.

6 Využití rezerv na opravu hmotného majetku pro optimalizaci daně z příjmů právnických osob

6.1 Vojenské lesy a statky ČR s.p.

6.1.1 Historie podniku

Vojenské lesy a statky ČR, s.p. (VLS) jsou účelovou organizací hospodařící ve výcvikových prostorech armády. První zmínky, datovány již roku 1905, jsou ještě z období Rakouska-Uherska, kdy bylo vojenské cvičiště založeno v prostoru Milovic ve Středních Čechách. První právní norma Československé republiky, která konkrétně vyjadřuje existenci instituce, kterou lze považovat za právního předchůdce „Vojenských lesů a statků“, je Vládní nařízení č. 206 ze dne 25. září 1924, kterým se provádí zákon o úpravě hospodaření ve státních závodech, ústavech a zařízeních. Na jeho základě vznikl Vojenský dřevařský podnik ve Velkých Levárech. (Vojenské lesy a statky, s.p., ©2011)

Během 20 let trvání 1. republiky (1918-1939) došlo k postupnému rozšiřování vojenských prostorů a kromě již zmíněných Milovic vznikly další výcvikové prostory. A to v Čechách Brdy, na Moravě Dědice a na Slovensku Malacky a Kamenica nad Cirochou. V roce 1928 Vojenský dřevařský podnik legislativně nahrazují Vojenské lesní podniky, které přibývajícím vojenským prostorům zajišťovaly hospodářsky. (Vojenské lesy a statky, s.p., ©2011)

K největšímu rozvoji došlo po 2. světové válce, kdy se v letech 1946-1953 ustavilo celkem 12 vojenských prostorů, které fakticky v tomto nezměněném rozsahu přetrvaly až do let 90. Po roce 1989 došlo k největší organizační změně v souvislosti s rozdělením federace. Vznikly Vojenské lesy a statky ČR a Vojenské lesy a majetky SR a dále v návaznosti na vznik Šumavského národního parku byl k 1.1.1994 zrušen závod (podnik) Sušice a podstatně zmenšen závod Horní Planá – o lesní komplexy mezi státní hranicí a Vltavou a Lipenským jezerem. (Vojenské lesy a statky, s.p., ©2011)

6.1.2 Činnosti podniku

Vojenské lesy a statky ČR, s.p. se zabývají několika činnostmi – lesní hospodářství, obchod se dřevem, myslivost, rybářství, zemědělství, strážní služba, pyrotechnické asanace, ochrana přírody, informační centra, lovecké střelnice, výstavba cyklotras, atd.. Její hlavní činnosti jsem blíže popsala pro představu velikosti tohoto podnikatelského celku.

Lesní hospodářství

Vojenské lesy a statky ČR, s. p. hospodaří na 125 000 hektarech lesní půdy, což představuje přibližně pět procent lesní půdy v České republice. Na hospodaření v lesích se podílí šest divizí a 23 lesních správ. Jednotlivé divize se nacházejí v oblastech se zcela odlišnými přírodními podmínkami, které jsou dané zejména charakterem příslušné přírodní lesní oblasti a zastoupením vegetačních lesních stupňů. Každá z oblastí se vyznačuje osobitým charakterem lesních porostů, který má významný vliv na způsob a výsledky lesnického hospodaření jednotlivých divizí a lesních správ. (Vojenské lesy a statky, s.p., ©2011)

Obchod se dřevem

Podnik Vojenské lesy a statky ČR, s. p. obchoduje ročně s cca 750 000 m³ surového dříví. Zhruba tři čtvrtiny objemu dodávek realizujeme prostřednictvím obchodního oddělení ředitelství státního podniku v Praze směrem k velkým odběratelům a zpracovatelům, se kterými jsou uzavřeny rámcové smlouvy a přes veřejné trhy. Další část surového dříví je dodávána obchodními útvary jednotlivých divizí regionálním odběratelům. (Vojenské lesy a statky, s.p., ©2011)

Zemědělství

Zemědělská výroba VLS ČR, s.p. je zaměřena v souladu s výrobními podmínkami převážně na chov skotu bez tržní produkce mléka a údržbu trvalých travních porostů. V omezeném rozsahu na produkci mléka a pěstování obilovin. Celková výměra pozemků využívaná k zemědělské výrobě dosahuje přes 6 000 ha, z

čehož orná půda je do 300 ha a ostatní výměru zaujímají trvalé travní porosty. (Vojenské lesy a statky, s.p., ©2011)

Zemědělskou výrobu státního podniku zabezpečuje výrobní úsek ředitelství státního podniku prostřednictvím Divize zemědělské výroby a jí podřízených zemědělských správ Bražec, Heroltovice a Květušín. Zemědělská výroba VLS ČR, s.p. je zařazena do systému ekologického zemědělství včetně produkce biomléka (Certifikát na bioprodukty). (Vojenské lesy a statky, s.p., ©2011)

6.2. Rezervy v účetní jednotce

Rezerva na opravy hmotného majetku

Zákonné rezervy na opravy hmotného majetku vytváří divize na základě připravené projektové dokumentace včetně položkového rozpočtu. Tyto zákonné rezervy může vytvořit ředitelství podniku, divize nebo jiná organizační jednotka podniku vždy po odsouhlasení ředitelem nebo po odsouhlasení ekonomickým náměstkem ředitele VLS ČR.

Zákonná rezerva je vždy tvořena dle zákonných podmínek a norem ČR (především pak dle zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů).

Od roku 2009 je tvorba rezervy na opravy hmotného majetku tvořených dle §7 uznávána jako daňově účinná rezerva pouze za předpokladu uložení peněžních prostředků ve výši vytvořené rezervy na zvláštní bankovní účet dle zní §10 a) zákona 593/1992 Sb..

Rezerva na pěstební činnost

Rezervu na pěstební činnost je možné tvořit pouze na úrovni ředitelství VLS ČR a to v souladu s ustanovením §9 zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů.

Tvoří se maximálně do objemu určeného samostatným výpočtem určujícím hodnotu potřebnosti této rezervy v podmínkách podniku. Rezerva je čerpána při

realizaci prací pěstební činnosti, a pokud tyto práce nejsou realizovány v rozpočtovém období, rezerva se zruší.

Rezerva na odbahnění rybníka

rezerva na odbahnění rybníka je tvořena na úrovni divize za podmínky souhlasného vyjádření ředitelství VLS ČR. Divize postupují podle ustanovení § 10 odst. 1 zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů.

Účelem tvorby daňové rezervy na odbahnění rybníka dle § 10 zákona o rezervách je financování odstranění nánosů ze dna rybníka způsobených erozí okolních pozemků. Rezervu na odbahnění rybníka je možno tvořit maximálně 10 po sobě jdoucích zdaňovacích období a pro způsob tvorby této rezervy a velikosti této rezervy jsou použity obdobná ustanovení, která jsou platná pro tvorbu rezervy na opravu hmotného majetku.

Rezerva na sanaci pozemků dotčených těžbou a ostatní daňové rezervy

Rezerva je tvořena na úrovni divize, ale pouze se souhlasem ředitelství VLS ČR. Divize postupují podle ustanovení § 10 odst. 2 zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění daně z příjmů. Pro účely zajištění základu daně se zde uznává rezerva finančních prostředků na sanaci pozemků dotčených těžbou, rezerva na vypořádání důlních škod a rezervy, u nichž zvláštní zákon uvede, že jde o náklad na dosažení, zajištění a udržení příjmů.

Rezerva k řešení finančních dopadů z likvidace lesních kalamit a živelných pohrom

Rezerva k řešení finančních dopadů z likvidace kalamit a živelných pohrom je tvořena na úrovni VLS ČR k eliminaci následků kalamit v lesním hospodářství a živelných pohrom. Rezerva se ve VLS ČR tvoří jednou za rok a to vždy k rozvahovému dni a to dle předpokládaných nákladů na odstranění dopadů následků kalamit a živelných pohrom. Tato rezerva není daňově uznatelných nákladem. Rezerva se tvoří zásadně na základě připravené projektové dokumentace a to až po odsouhlasení ředitelem nebo ekonomickým náměstkem.

Účetní jednotka tvořila rezervy na opravy hmotného majetku podle § 7 zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ale od roku 2005 rezervy na opravy hmotného majetku se přestaly v tomto podniku vytvářet. V nynější době se vytváří převážně rezervy na pěstební činnost, rezervu na rekultivaci lomu, rezervu na řešení kalamit, rezervu na zalesnění a rezervu na mzdy a odchodné.

Ještě v roce 2005 činily rezervy na opravy hmotného majetku 32 % na celkové výši rezerv. Přesto bylo rozhodnuto, že se rezervy na opravy hmotného majetku přestanou vytvářet. Účetní jednotka byla přesvědčena, že tvorba rezerv na opravy hmotného majetku je pro ni nevýhodná, proto byla jejich tvorba zrušena. Důvodem zrušení tvorby rezerv na opravy dlouhodobého majetku byl ten, že účetní jednotka prodala velké množství svého investičního majetku.

Dnes účetní jednotka vytváří hlavně rezervu na pěstební činnost v souvislosti s její podnikatelskou činností a rezervu na řešení kalamit. Rezerva na pěstební činnost tvoří 56 % na celkové výši rezerv a rezerva na řešení kalamit tvoří 38% na celkové výši rezerv.

6.2.1 Využití rezervy na opravu hmotného majetku

V minulosti vytvořená rezerva na opravu hmotného majetku, měla určitý vliv na výsledek hospodaření podniku. Příkladem by mohla být rezerva vytvořená na opravu střechy budovy, kterou má podnik ve vlastnictví. Pro opravu se podnik rozhodl v roce 2001 a naplánoval ji na rok 2005.

Budova je zařazena do šesté odpisové skupiny a maximální tvorba rezervy na tento majetek je 10 zdaňovacích období. Nicméně účetní jednotka tuto skutečnost nevyužije, ale bude vytvářet rezervu pouze minimální dobu, a to 3 zdaňovací období, protože střechu je nutno opravit co nejdříve. Odhadovaná výše opravy je 750 000 Kč, tedy ročně bude účetní jednotka vytvářet rezervu ve výši 250 000 Kč. Oprava střechy stála 682 400 Kč bez DPH. Zbylou část rezervy, tj. 67 600 Kč účetní jednotka rozpustí.

Tvorbu této rezervy a vliv na základ daně popisuje následující tabulka.

Tabulka 6: Tvorba a čerpání rezervy v Kč

Rok	Rezerva	Oprava	Vliv na základ daně
2002	+250 000		-250 000
2003	+250 000		-250 000
2004	+250 000		-250 000
2005	-750 000	682 400	+67 600
Celkem	0	682 400	-682 400

Zdroj: Vlastní zpracování

Z tabulky je patrné jaký má rezerva vliv na základ daně. Vyplývá z ní, že dochází k odložení daňové povinnosti snížením základů daně v letech 2002, 2003 a 2004. V roce 2005 se základ daně zvýšil, protože rezerva nebyla plně vyčerpána a zbytek rezervy se musel rozpustit.

Tabulka 7: Vývoj sazby daně z příjmů právnických osob

Sazba daně z příjmů PO	
2002	31%
2003	31%
2004	28%
2005	26%

Zdroj: Účetní kavárna, (©2014)

Podle tabulky 6 je možno spočítat o kolik účetní jednotka danou rezervou snížila daňová povinnost v letech 2002, 2003 a 2004 a zároveň o kolik se zvýšila v roce 2005 vlivem nedočerpané rezervy.

$$\text{Rok 2002: } 250\,000 \times 0,31 = 77\,500 \text{ Kč}$$

$$\text{Rok 2003: } 250\,000 \times 0,31 = 77\,500 \text{ Kč}$$

Rok 2004: $250\,000 \times 0,28 = 70\,000$ Kč

Rok 2005: $67\,400 \times 0,26 = 17\,524$ Kč

Celkem: 207 476 Kč

Z výpočtů je patrné, že účetní jednotka, i přes to, že se v roce 2005 základ daně zvýšil o 67 400 Kč, si snížila daňovou povinnost o 207 476 Kč. Základním faktorem toho ušetření, je to, že se v jednotlivých letech po dobu tvorby rezervy snižovala sazba DPPO, proto bylo výhodné zvyšovat náklady, tehdy kdy byla sazba daně vyšší.

Bez vytváření rezervy by nákladky vznikly pouze v roce opravy, tj. v roce 2005 a snížil by se tak základ daně o 682 400 Kč.

$682\,400 \times 0,26 = 177\,424$ Kč

Daňová úspora: $207\,476 - 177\,424 = 30\,052$ Kč

Z uvedených výpočtů jde vidět, že účetní jednotka tím, že tvořila rezervu v letech, kdy byla sazba DPPO vyšší a to, že si náklady na opravu rozložila do více let a nezahrnula je jen v roce 2005, vytvořila daňovou úsporu 30 052 Kč. Závěrem lze tedy říci, že tvorba rezervy v tomto případě byla pro účetní jednotku z hlediska daňového výhodná.

V rozvaze jsou rezervy vykázány v položce B. I. Rezervy. Tvorba rezervy v letech 2002, 2003 a 2004 se v rozvaze projeví jako zvýšení pasiv na účtu 451 – Rezervy podle zvláštních právních předpisů, zároveň dojde ke snížení výsledku hospodaření. Naopak rozpuštění rozdílu mezi skutečnými náklady na opravu a výší rezervy sníží pasiva na účtu 451 – Rezervy podle zvláštních právních předpisů. Zaúčtování skutečných nákladů na opravu se a rozpuštění zbytku rezervy se projeví navýšením hospodářského výsledku podniku.

Ve výkazu zisku a ztráty jsou rezervy na opravu hmotného majetku vykazovány v položce G. Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období. Tvorba této rezervy v letech 2002, 2003 a 2004 navýšila náklady na účtu 552 – Tvorba a zúčtování zákonných rezerv podle zvláštních

předpisů, a tím dojde ke snížení hospodářského výsledku v běžném období, tedy i dojde ke snížení základu daně. Naopak při čerpání rezervy v roce 2005 se výsledek hospodaření navýšil o rozdíl mezi náklady na rezervu na účtu 552 – Tvorba a zúčtování zákonných rezerv podle zvláštních předpisů a skutečnými náklady na opravu na účtu 511 – Opravy a udržování, a zároveň dojde ke snížení nákladů na účtu 552 – Tvorba a zúčtování zákonných rezerv podle zvláštních předpisů.

Ve výkazu o peněžních tocích, jsou rezervy vykazovány tehdy, jde-li o nepřímou metodu výpočtu cash flow. Tvorba rezervy v letech 2002, 2003 a 2004 zvýšila cash flow z provozní činnosti, naopak při čerpání této rezervy v roce 2005 se cash flow z provozní činnosti sníží. Rezervy mění výsledek hospodaření před zdaněním a díky změnám sazeb DPPO v jednotlivých letech i po zdanění.

6.2.2 Komparace s bankovním úvěrem

Nyní se nabízí situace, kdy rezervu na opravu nebude účetní jednotka vytvářet a bude optimalizovat svou daňovou povinnost pomocí nákladových úroků.

Výše úvěru se bude rovnat výši rezervy, tj. 750 000 Kč, úroková míra činí 7,9 % p.a.. Bankovní úvěr bude poskytnut na 3 roky, tedy od roku 2005, kdy oprava střechy byla provedena, do roku 2007.

Průběh tohoto úvěru je zachycen v tabulce číslo 7.

Tabulka 8: Průběh bankovního úvěru v Kč

				Zůstatek	Vliv na základ daně
Rok	Splátka	Úrok	Úmor	750 000	
2005	309 250	59 250	250 000	500 000	-59 250
2006	289 500	39 500	250 000	250 000	-39 500
2007	269 750	19 750	250 000	0	-19 750
Celkem	868 500	118 500	750 000	0	-118 500

Zdroj: Vlastní zpracování

Bankovní úvěr je splácen ročními splátkami. Vliv na základ daně mají nákladové úroky, které základ daně snižují.

Tabulka 9: Vývoj sazby daně z příjmů právnických osob

Sazba daně z příjmů PO	
2005	26%
2006	24%
2007	24%

Zdroj: Účetní kavárna, (@2014)

Podle tabulky číslo 8 je možno spočítat, kolik pomocí nákladových úroků z úvěru účetní jednotka ušetřila na daňové povinnosti.

$$\text{Rok 2005: } 59\,250 \times 0,26 = 15\,405 \text{ Kč}$$

$$\text{Rok 2006: } 39\,500 \times 0,24 = 9\,480 \text{ Kč}$$

$$\text{Rok 2007: } 19\,750 \times 0,24 = 4\,740 \text{ Kč}$$

Celkem úroky 29 625 Kč

$$\text{Oprava v roce 2005: } 682\,400 \times 0,26 = 177\,424 \text{ Kč}$$

Účetní jednotka vlivem nákladových úroků snížil svou daňovou povinnost o 21 034 Kč a v roce 2005 byl základ daně snížen o náklady na opravu. Náklady na opravu byly nákladem v roce, kdy oprava byla provedena. Úroky z bankovního úvěru jsou nákladem i v dalších letech.

V rozvaze je bankovní úvěr vykázán v pasivech na řádku B. IV. Bankovní úvěry a výpomoci. V roce 2005 příjem tohoto bankovního úvěru zvýší pasiva na účtu 461-Bankovní úvěry a postupným splácením bankovního úvěru se bude tato položka snižovat.

Ve výkazu zisku a ztráty jsou vykázány úroky z bankovního úvěru na řádku N. Nákladové úroky. Čerpání toho úvěru navýšilo účet 562 – Úroky v roce 2005 i 2006. Navýšením účtu 562 – Úroky došlo ke snížení hospodářského výsledku z finanční činnosti v jednotlivých letech a zároveň došlo ke snížení základu daně účetní jednotce. Dále provedená oprava 650 000 Kč je vykázána na řádku B.2. Služby na účtu 511 – Opravy a udržování a ta snížila provozní výsledek hospodaření podniku, tedy i základ daně.

Ve výkazu o peněžních tocích zvýší nákladové úroky z úvěru cash flow z provozní činnosti.

Těchto výpočtů můžeme usoudit, že v případě, kdy je sazba daně z příjmů právnických osob vyšší a do budoucna se bude snižovat, je pro účetní jednotku výhodné tvořit rezervu na opravu hmotného majetku a zvyšovat si tak náklady. Jedná se o daňovou úsporu, kterou účetní jednotka vytvořila tím, že si rozložila náklady na opravu do více let tehdy, kdy se snižovala sazba DPPO.

6.2.3 Vázaný účet v bance

Po novelizaci Zákona o rezervách v roce 2009 se tvorba rezerv zpřísnila. Podle současné legislativy je účetní jednotka povinna peněžní prostředky, které jsou určeny na tvorbu rezervy, ukládat na vázaný účet v bance. Peněžní prostředky musí být vloženy na zvláštní vázaný účet v bance nejpozději do termínu pro podání daňového přiznání. Kdyby tak účetní jednotka neučinila, tak si nemůže uznat tvorbu rezervy jako daňový výdaj.

Aby to bylo reálné, fiktivně rezervu začne účetní jednotka tvořit až v roce 2009 a v tento rok si založí zvláštní vázaný účet bance. Úrokovací míra na tomto účtu je 0,2 % p.a.. Na účet bude účetní jednotka vkládat ročně 250 000 Kč jako tvorbu rezervy a to letech 2009, 2010 a 2011. V roce 2012 bude potřebovat peníze na opravu střechy, tudíž tuto rezervu, kterou vytvořila na zvláštní vázaném účtu vyčerpá a zbytek si převede na svůj stávající účet a rezervu zruší.

Průběh těchto vložených peněžních prostředků ukazuje následující tabula, kde je zachyceno i úročení vkladů.

Tabulka 10: Vklad peněžních prostředků na zvláštní vázaný účet v bance v Kč v tis.

Rok	Rezerva	Vklad	Úrok	Oprava	Zůstatek	Vliv na daňový základ-rezerva	Vliv na daňový základ-úroky
2009	+250	+250	0,5		250,5	-250	+0,5
2010	+250	+250	1,001		501,501	-250	+1,001
2011	+250	+250	1,503		753,004	-250	+1,503
2012	-750	0	0	682,4	70,604	+67,6	
Celkem	0	0	3,004	682,4	70,604	682,4	3,004

Zdroj: *Vlastní zpracování*

Z výše uvedené tabulky lze vyčíst, že vkládané částky ve výši rezervy se zúročovaly. Po vytvoření rezervy, vložení na zvláštní vázaný účet v bance byl zůstatek 753 004 Kč. Částka za opravu činila 682 400 Kč, tedy v této částce účetní jednotka vyčerpala rezervu na opravu hmotného majetku. Zůstatek na vázaném účtu činil 70 604 Kč, který si účetní jednotka převedla na svůj stávající účet. Nedočerpanou rezervu ve výši 67 600 Kč rozpustila, tím se navýšil daňový základ. Dále se zde objevily přijaté úroky, které také navýšily daňový základ.

V roce 2009 byla sazba daně z příjmů právnických osob byla 20% a ve zbylých letech 19%. Můžeme tedy spočítat úsporu na dani.

$$\text{Rok 2009: } (250\,000 - 500) \times 0,2 = 59\,900 \text{ Kč}$$

$$\text{Rok 2010: } (250\,000 - 1\,001) \times 0,19 = 47\,310 \text{ Kč}$$

$$\text{Rok 2011: } (250\,000 - 1\,503) \times 0,19 = 47\,214 \text{ Kč}$$

$$\text{Rok 2012: } 67\,600 \times 0,19 = 12\,844 \text{ Kč}$$

Celkem **141 580 Kč**

Bez tvorby rezervy na opravu hmotného majetku by to vypadalo následovně.

Rok 2012: $682\,400 \times 0,19 = 129\,656 \text{ Kč}$

Daňová úspora: $141\,580 - 129\,656 = 11\,924 \text{ Kč}$

Pomocí tvorby rezervy na opravu hmotného majetku vytvořila daňovou úsporu 11 924 Kč.

V rozvaze jsou rezervy vykázány v položce B. I. Rezervy. Tvorba rezervy v letech 2009, 2010 a 2011 se v rozvaze projeví jako zvýšení pasiv na účtu 451 – Rezervy podle zvláštních právních předpisů, zároveň dojde ke snížení výsledku hospodaření. Naopak rozpuštění rozdílu mezi skutečnými náklady na opravu a výší rezervy sníží pasiva na účtu 451 – Rezervy podle zvláštních právních předpisů. Zaúčtování skutečných nákladů na opravu se a rozpuštění zbytku rezervy se projeví navýšením hospodářského výsledku podniku. Dále vklad této rezervy na zvláštní vázaný účet v bance se projeví navýšením účtu 221 – Bankovní účet a v rozvaze se toto objeví na řádku C. IV.2 - Účty v bankách. Vyčerpání této rezervy a zrušení zvláštního vázaného účtu v bance se projeví snížením stavu této položky.

Ve výkazu zisku a ztráty jsou rezervy na opravu hmotného majetku vykazovány v položce G. Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období. Tvorba této rezervy v letech 2009, 2010 a 2011 navýšila náklady na účtu 552 – Tvorba a zúčtování zákonných rezerv podle zvláštních předpisů, a tím dojde ke snížení hospodářského výsledku v běžném období, tedy i dojde ke snížení základu daně. Naopak při čerpání rezervy v roce 2012 se výsledek hospodaření navýšil o rozdíl mezi náklady na rezervu na účtu 552 – Tvorba a zúčtování zákonných rezerv podle zvláštních předpisů a skutečnými náklady na opravu na účtu 511 – Opravy a udržování, a zároveň dojde ke snížení nákladů na účtu 552 – Tvorba a zúčtování zákonných rezerv podle zvláštních předpisů. Dále se zde vyskytnou připsané úroky z vkladů na zvláštní vázaný účet v bance, a to na účtu 662 – Úroky. Tato skutečnost se vykazuje na řádku X. – Výnosové úroky a zvyšuje hospodářský výsledek a tím i základ daně.

Ve výkazu o peněžních tocích, jsou rezervy vykazovány tehdy, jde-li o nepřímou metodu výpočtu cash flow. Tvorba rezervy v letech 2009, 2010 a 2011 zvýšila cash flow z provozní činnosti, naopak při čerpání této rezervy v roce 2012 se cash flow z provozní činnosti snížil. Vznik výnosových úroků z vkladů se projeví zvýšením peněžních toků.

6.2.4 Zhodnocení výsledků

Z výše uvedených výpočtů a z výpočtů v předchozích kapitolách je patrné, že ačkoliv podnik vytvářel rezervu a čerpáním této rezervy krátil náklady a v dalším období o výši nevyčerpané rezervy svůj daňový základ navyšoval, tato tvorba rezervy na opravu hmotného majetku je z hlediska daňové optimalizace výhodnější než bankovní úvěr. Při financování bankovním úvěrem si podnik snižuje základ daně nákladovými úroky. V této situaci je tvorba rezervy výhodná, protože v letech, kdy byla sazba daně z příjmů právnických osob vyšší, bylo výhodné zvyšovat náklady a snižovat si tak základ daně. Došlo tak k daňové úspoře.

Pokud byla rezerva vytvářena podle současné legislativní úpravy, tj. ukládání peněžních prostředků na vázaný účet v bance, tak tvorba takovéto rezervy na opravu hmotného majetku je vlivem přijatých úroků méně výhodná, přijaté úroky naopak zvyšují základ daně jakožto výnos příslušného období. Nehledě na to, že účetní jednotka nemá tyto peněžní prostředky k dispozici, jsou vázány na účtu, který je sice úročen, ale je zcela možné, že pokud by tyto peněžní prostředky měla účetní jednotka k dispozici, mohla by je zhodnotit lépe.

6.4 Příklady využití rezerv k optimalizaci daně

Účetní jednotka v nynější době žádnou větší opravu neplánuje, přesto si může představit modelovou situaci, kdy tato oprava naplánovaná a provedená bude. Budou řešeny tři situace a poté budou mezi sebou porovnány z hlediska výhodnosti pro účetní jednotku.

Podnik Vojenské lesy a statky s.p. má ve vlastnictví lesní vyvážecí stroj. Stroj je zařazen ve druhé odpisové skupině, tzn. že maximální doba tvorby rezervy jsou tři zdaňovací období. Podnik se rozhodne, že v roce 2018 chce provést celkovou opravu tohoto lesního vyvážecího stroje. Odhadovaná částka za opravu bude činit 3 000 000 Kč. Předpokládaná sazba daně z příjmů PO bude 19%.

Případ 1

Účetní jednotka Vojenské lesy a statky s.p. se rozhodne že, nebude vytvářet rezervu na opravu vyvážecího stroje. To znamená, že v roce 2018, kdy oprava stroje skutečně bude provedena, bude částka za opravu stroje zahrnuta do nákladů pouze v jednom zdaňovacím období a to v roce 2018.

Oprava stroje proběhne podle plánu v roce 2018. Částka za celkovou opravu stroje činila 2 880 000 Kč. Zaúčtování této operace proběhne jako navýšení nákladů na účtu 511 – Opravy a udržování, na straně má dáti a na straně dal účet 321 – Závazky k dodavatelům, v dalším kroku bude závazek k dodavatelům uhrazen z bankovního účtu.

Náklady vynaložené na opravu stroje budou vykázány jen v jednom zdaňovacím období, a to v roce 2018, kdy nám sníží základ daně.

V rozvaze se tato operace projeví pouze snížením peněžních prostředků na bankovním účtu zaplacením dodavatelům. Peníze na bankovním účtu jsou vykázány v rozvaze na řádku C.IV.2 Účty v bankách.

Ve výkazu zisku a ztráty se tato operace objeví jako navýšení provozních nákladů na účtu 511 – Opravy a udržování a to na řádku B.2 – Služby. To snižuje hospodářský výsledek podniku a zároveň i daňovou povinnost.

Případ 2

V tomto případě se účetní jednotka rozhodla, že rezervu tvořit bude. Celková výše rezervy bude 3 000 000 Kč. Ročně tedy bude účetní jednotka ukládat na vázaný účet v bance 1 000 000 Kč.

Průběh tvorby rezervy a vkládání částek na zvláštní vázaný účet v bance je zachycen v tabulce č. 10. Samozřejmě, že je zde zachycen i vliv nákladových úroků. Budeme počítat s úrokovou mírou 0,20 % p.a..

Tabulka 11: Vklad peněžních prostředků na zvláštní vázaný účet v bance v Kč v tis.

Rok	Rezerva	Vklad	Úrok	Oprava	Zůstatek	Vliv na daňový základ - rezerva	Vliv na daňový základ - úroky
2015	+1 000	1 000	2		1 002	-1 000	+2
2016	+1 000	1 000	4,004		2 006,004	-1 000	+4,004
2017	+1 000	1 000	6,012		3 012,016	-1 000	+6,012
2018	-3 000	0	0	2 880	132,016	+120	
Celkem	0	0	12,016	2 880	132,016	-2 880	+ 12,016

Zdroj: Vlastní zpracování

Nyní si může spočítat kolik účetní jednotka ušetřila na dani.

$$\text{Rok 2015: } (1\,000\,000 - 2\,000) \times 0,19 = 189\,620 \text{ Kč}$$

$$\text{Rok 2016: } (1\,000\,000 - 4\,004) \times 0,19 = 189\,239 \text{ Kč}$$

$$\text{Rok 2017: } (1\,000\,000 - 6\,012) \times 0,19 = 188\,858 \text{ Kč}$$

$$\text{Rok 2018: } 120\,000 \times 0,19 = 22\,800 \text{ Kč}$$

Celkem **544 917 Kč**

Z výše uvedené tabulky lze vyčíst, že vkládané částky ve výši rezervy se zúročovaly. Po vytvoření rezervy, vložení na zvláštní vázaný účet v bance byl zůstatek 3 012 016 Kč. Částka za opravu činila 2 880 000 Kč, tedy v této částce účetní jednotka vyčerpala rezervu na opravu hmotného majetku. Zůstatek na vázaném účtu činil 132 016 Kč, který si účetní jednotka převedla na svůj stávající účet. Nedočerpanou rezervu ve výši 120 000 Kč rozpustila, tím se navýšil daňový základ. Dále se zde objevily přijaté úroky, které také navýšily daňový základ.

V rozvaze jsou rezervy vykázány v položce B. I. Rezervy. Tvorba rezervy v letech 2015, 2016 a 2017 se v rozvaze projeví jako zvýšení pasiv na účtu 451 – Rezervy podle zvláštních právních předpisů, zároveň dojde ke snížení výsledku hospodaření. Naopak rozpuštění rozdílu mezi skutečnými náklady na opravu a výší rezervy sníží pasiva na účtu 451 – Rezervy podle zvláštních právních předpisů. Zaúčtování skutečných nákladů na opravu se a rozpuštění zbytku rezervy se projeví navýšením hospodářského výsledku podniku. Dále vklad této rezervy na zvláštní vázaný účet v bance se projeví navýšením účtu 221 – Bankovní účet a v rozvaze se toto objeví na řádku C. IV.2 - Účty v bankách. Vyčerpání této rezervy a zrušení zvláštního vázaného účtu v bance se projeví snížením stavu této položky.

Ve výkazu zisku a ztráty jsou rezervy na opravu hmotného majetku vykazovány v položce G. Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období. Tvorba této rezervy v letech 2015, 2016 a 2017 navýšila náklady na účtu 552 – Tvorba a zúčtování zákonných rezerv podle zvláštních předpisů, a tím dojde ke snížení hospodářského výsledku v běžném období, tedy i dojde ke snížení základu daně. Naopak při čerpání rezervy v roce 2005 se výsledek hospodaření navýšil o rozdíl mezi náklady na rezervu na účtu 552 – Tvorba a zúčtování zákonných rezerv podle zvláštních předpisů a skutečnými náklady na opravu na účtu 511 – Opravy a udržování, a zároveň dojde ke snížení nákladů na účtu 552 – Tvorba a zúčtování zákonných rezerv podle zvláštních předpisů. Dále se zde vyskytnou připsané úroky z vkladů na zvláštní vázaný účet v bance, a to na účtu 662 – Úroky. Tato skutečnost se vykazuje na řádku X. – Výnosové úroky a zvyšuje hospodářský výsledek a tím i základ daně.

Ve výkazu o peněžních tocích, jsou rezervy vykazovány tehdy, jde-li o nepřímou metodu výpočtu cash flow. Tvorba rezervy v letech 2015, 2016 a 2017 zvýšila cash flow z provozní činnosti, naopak při čerpání této rezervy v roce 2018 se cash flow z provozní činnosti sníží. Vznik výnosových úroků z vkladů se projeví zvýšením peněžních toků.

Při stabilní sazbě DPPO účetní jednotka si pouze náklady na opravu stroje rozložila do více daňových období, snížila si základ daně, ale kdyby podnik netvořil tuto rezervu byl by na tom stejně.

Případ 3

Řešený bude stejný příklad jako v případě 1 a 2., Tj. Podnik Vojenské lesy a statky s.p. má ve vlastnictví lesní vyvážecí stroj. Stroj je zařazen ve druhé odpisové skupině, tzn. že maximální doba tvorby rezervy jsou tři zdaňovací období. Podnik se rozhodne, že v roce 2018 chce provést celkovou opravu tohoto lesního vyvážecího stroje. Odhadovaná částka za opravu bude činit 3 000 000 Kč. Předpokládaná sazba daně z příjmů PO bude 19%.

V tomto případě podnik nebude vytvářet rezervu na opravu hmotného majetku, ale vypůjčí si peněžní prostředky od banky. Výše bankovního úvěru se bude rovnat celkové výši rezervy, tedy 3 000 000 Kč. Úroková míra z tohoto úvěru činí 9,6% p.a.. Daňový základ bude snižován nákladovými úroky na úvěr a v době, kdy bude oprava skutečně provedena se taky daňový základ sníží.

Následující tabulka popisuje průběh tohoto bankovního úvěru a poukazuje na to, jaký vliv mají nákladové úroky na hospodářský výsledek, tedy i na daňový základ.

Tabulka 12: Průběh bankovního úvěru v Kč

				Zůstatek	Vliv na základ daně
Rok	Splátka	Úrok	Úmor	3 000 000	
2018	1 288 000	288 000	1 000 000	2 000 000	-288 000
2019	1 192 000	192 000	1 000 000	1 000 000	-192 000
2020	1 096 000	96 000	1 000 000	0	-96 000
Celkem	3 576 000	576 000	3 000 000	0	-576 000

Zdroj: Vlastní zpracování

V roce 2018 je provedena oprava stroje za částku 2 880 000 Kč, tato částka taky sníží hospodářský výsledek a zároveň tedy i daňový základ.

Jako v předchozím případě si můžeme spočítat, kolik účetní jednotka ušetřila na daňové povinnosti, když tyto částky nezdanila.

Rok 2018: $288\,000 \times 0,19 = 54\,720$ Kč

Rok 2019: $192\,000 \times 0,19 = 36\,480$ Kč

Rok 2020: $96\,000 \times 0,19 = 18\,240$ Kč

Oprava v roce 2018: $2\,880\,000 \times 0,19 = 547\,200$ Kč

Celkem

656 640 Kč

Účetní jednotka vlivem nákladových úroků si snížila 109 440 Kč, ale zvýšila své zadlužení. Náklady na opravu stroje jsou nákladem v tom roce, ve kterém byla provedena, a v dalších letech byly nákladem úroky z úvěru.

V rozvaze je bankovní úvěr vykázán v pasivech na řádku B. IV. Bankovní úvěry a výpomoci. V roce 2018 příjem tohoto bankovního úvěru zvýší pasiva na účtu 461- Bankovní úvěry a postupným splácením bankovního úvěru se bude tato položka snižovat.

Ve výkazu zisku a ztráty jsou vykázány úroky z bankovního úvěru na řádku N. Nákladové úroky. Čerpání toho úvěru navýšilo účet 562 – Úroky v roce 2018, 2019 i 2020. Navýšením účtu 562 – Úroky došlo ke snížení hospodářského výsledku z finanční činnosti v jednotlivých letech a zároveň došlo ke snížení základu daně účetní jednotce. Dále provedená oprava je vykázána na řádku B.2. Služby na účtu 511 – Opravy a udržování a ta snížila provozní výsledek hospodaření podniku, tedy i základ daně.

Ve výkazu o peněžních tocích zvýší nákladové úroky z úvěru cash flow z provozní činnosti.

6.4.1 Zhodnocení výsledků

Z výše uvedených výpočtů a z výpočtů v předchozích kapitolách je patrné, že ačkoliv podnik vytvářel rezervu a čerpáním této rezervy krátil náklady a v dalším období o výši nevyčerpané rezervy svůj daňový základ navyšoval, tato tvorba rezervy na opravu hmotného majetku je z hlediska daňové optimalizace výhodnější než bankovní úvěr. Při financování bankovním úvěrem si snižuje podnik základ daně nákladovými úroky. V této situaci, kdy je sazba daně z příjmů konstantní a průběhu tvorby rezervy se nemění, tak tvorbou rezervy na opravy hmotného majetku dojde pouze k odložení daňové povinnosti do budoucna.

Rezerva vytvářená podle současné legislativní úpravy, tj. ukládání peněžních prostředků na vázaný účet v bance, je zhodnocována úroky, které jsou připisovány na účet. Přijaté úroky naopak zvyšují základ daně jakožto výnos příslušného období. Nehledě na to, že účetní jednotka nemá tyto peněžní prostředky k dispozici, jsou vázány na účet, který je sice úročeno, ale je zcela možné, že pokud by tyto peněžní prostředky měla účetní jednotka k dispozici, mohla by je zhodnotit lépe.

7 Zhodnocení současné právní úpravy rezerv

Současná právní úprava rezerv pro zjištění daně z příjmů váže s sebou jednu negativní věc. Pokud chce účetní jednotka použít daňově uznatelné rezervy k optimalizaci daně z příjmů, musí tyto finanční prostředky deponovat na zvláštní vázaný účet v bance, a to do data podání daňového přiznání, jinak rezerva není uznána jako náklad na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Po celou dobu tvorby rezervy nemůže účetní jednotka disponovat finančními prostředky, které by mohla využít k většímu zhodnocení. Vklady ve výši rezerv jsou sice zhodnocovány úroky, ale ty nejsou tak vysoké.

Pokud by účetní jednotka chtěla vkládat prostředky na účet v bance, tedy tehdy, kdyby je na nějakou dobu nepotřebovala, existují účty s vyššími zhodnocení vkladů, než je zvláštní vázaný účet rezerv v bance. Například na spořicímu účtu by mohly být vklady úročeny úrokovou mírou 1,6% p.a., to je o 1,4% více než na zvláštním účtu rezervy, na kterém jsou vklady úročeny 0,2% p.a.. Vklady na spořicímu účtu nejsou daňově uznatelným nákladem jako je rezerva deponovaná na zvláštní vázaný účet v bance, v době opravy by měla účetní jednotka peněžní prostředky k dispozici zhodnocené o mnohem vyšší úrok. Takto zhodnocené peněžní prostředky mohou dále využít například k nové investici.

V předchozí kapitole je porovnávána rezerva na opravy hmotného majetku s bankovním úvěrem. Obecně řečeno, cizí kapitál je levnější než vlastní kapitál. Cizí kapitál nese menší riziko pro věřitele a úroky placené za jeho poskytnutí jsou daňově uznatelným nákladem. Za situace, kdy podnik zvolí variantu nevytvoření rezervy na opravy hmotného majetku a přikloní se k financování opravy bankovním úvěrem, bude mít k dispozici peněžní prostředky v době opravy a úroky z úvěru budou v dalších letech snižovat základ daně. Během splácení bankovního by mohl nastat problém toho, že účetní jednotka by se mohla dostat do finanční tísně a nemusela by splácet úvěr včas. Přílišná zadluženost zvyšuje náklady a hrozí zde riziko konkurzu.

To, že jsou peněžní prostředky ve výši vytvořených rezerv vázány na zvláštním účtu, účetní jednotka s nimi nemůže nijak manipulovat či nakládat. Pokud by podnik

měl závazky, které není schopen včas uhradit, protože nemá k dispozici na svém účtu dostatek finančních prostředků, může za jejich neplacení včas platit sankce. Proto by bylo pro účetní jednotku výhodnější mít peněžní prostředky k dispozici na účtu. Částky tvorby rezerv nejsou malé, proto pokud jsou na zvláštním účtu „umrtveny“ částky milionové, je to pro podnik zcela jistě nevýhodné. Tvorba rezervy snižuje základ daně, ale pokud není podnik schopen platit své závazky včas, mohl by se dostat do insolvence.

Tvorba rezervy je výhodná tehdy, kdy je sazba daně z příjmů právnických osob vysoká a v budoucnu by se měla snižovat. V tomto případě je výhodné pro podnik zvyšovat náklady. Tím, že by podnik tvořil rezervu by dosáhl daňové úspory. Pokud je však sazba daně z příjmů právnických osob konstantní, dojde potom jen k odložení daňové povinnosti do budoucna. Daňová uznatelnost rezerv závisí na deponování finančních prostředků na vázaný účet v bance. Toto vázání peněžních prostředků by mohlo přinést i negativní dopady na účetní jednotku, například insolvenční či riziko konkurzu, pokud by účetní jednotka neměla dostatek finančních prostředků na placení svých závazků.

8 Závěr

Každý subjekt, ať fyzická či právnická osoba, se snaží optimalizovat si svou daňovou povinnost. Skutečně jde ovšem o snižování základu daně.

Bakalářská práce je zaměřena na optimalizaci daně využitím daňově uznatelných rezerv na opravy hmotného majetku. Je zde popsána její tvorba a čerpání rezervy, kdo a za jakých podmínek může tvořit rezervu na opravy hmotného majetku a jaký vliv má tvorba a čerpání této rezervy na daňový základ.

Hlavním cílem práce bylo analyzovat současnou právní úpravu rezerv a ověřit jejich možnost využití pro optimalizaci daně z příjmů. Současná legislativní úprava rezerv přikazuje, že peněžní prostředky ve výši vytvořených rezerv musí účetní jednotka deponovat na zvláštní vázaný účet v bance. Pokud není tato povinnost splněna, není rezerva daňově uznatelný náklad. Povinnost deponovat peněžní prostředky na zvláštní vázaný účet v bance je platná od roku 2009.

Praktická část je zaměřena na tvorbu a čerpání rezerv na opravy hmotného majetku a jaký mají vliv na daňový základ. Rezervy jsou zkoumány v účetní jednotce VLS ČR.

Účetní jednotka tvořila rezervy na opravy hmotného majetku podle § 7 zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ale od roku 2005 rezervy na opravy hmotného majetku se přestaly v tomto podniku vytvářet. V nynější době se vytváří převážně rezervy na pěstební činnost, rezervu na rekultivaci lomu, rezervu na řešení kalamit, rezervu na zalesnění a rezervu na mzdy a odchodné.

Praktická část je tedy zaměřena na využití tvorby a čerpání rezerv na opravy hmotného majetku na optimalizaci daně. Je zde řešen případ kdy rezerva byla tvořena za podmínek, kdy ještě nebyla povinnost deponovat finanční prostředky ve výši rezerv na zvláštní vázaný účet v bance, tedy celková výše vytvořené rezervy v jednotlivých letech snižovala základ daně. V těchto letech byla vyšší sazba daně z příjmů právnických osob a v dalších letech se postupně snižovala, tak bylo pro účetní jednotku výhodné zvyšovat náklady a snižovat si základ daně. Tyto rezervy byly porovnány se současnou legislativní úpravou a byl zde znázorněn vliv přijatých úroků z vkladů ve

výši vytvořených rezerv na zvláštní vázaný účet v bance na základ daně a na cash flow podniku.

Byla také porovnána možnost poskytnutí úvěru od banky a opravu hmotného majetku financovat z toho. Základ daně je snižován nákladovými úroky z bankovního úvěru, ale zároveň účetní jednotka zvyšuje zadlužení podniku.

Konec práce je věnován ke zhodnocení legislativní úpravy rezerv, kde je porovnáno, co je pro účetní jednotku výhodnější. Toto bylo zhodnoceno z hlediska vlivu na výsledek hospodaření a daně z příjmů právnických osob.

Závěrem se dá říci, že pro účetní jednotku VLS ČR, není účelné tvořit rezervy na opravy hmotného majetku, protože v nynější době podnik nevlastní tolik nemovitostí či strojů, u kterých by mohla být provedena celková oprava. V současnosti se provádí jen menší běžné opravy, které jsou hrazeny z provozních nákladů. Problém může být i s deponováním peněžních prostředků na vázaný účet, tyto prostředky by mohl mít k dispozici a využít je jiným způsobem, než je mít vázané na účtu.

Pokud by podnik plánoval celkovou opravu investičního majetku, mohla by být tvorba rezervy na opravy hmotného majetku velmi nevýhodná, protože se v příštích letech předpokládá navýšení sazby daně z příjmů právnických osob. Snižovat si základ daně je výhodné tehdy, kdy je sazba daně vyšší a měla by se snižovat, v tento okamžik by měl podnik zvyšovat své náklady pomocí rezervy na opravy hmotného majetku.

9 Summary

Every entity, whether natural or legal person is trying to optimize its tax liability. All this is about reducing the tax base.

The thesis is focused on optimization of taxes, using tax-deductible reserves for repairs of tangible assets. It describes the creation, use of the reserve and also who and under what conditions can form a reserve for repairs of tangible assets. The study includes information about the influence of the formation and release of this provision to the tax base.

The main objective of the study was to analyze the current legislation provisions and verify their ability to optimize the use of income tax. The current law provisions dictate that funds in the amount of reserves created entity should be deposited to a special escrow account in a bank.

The practical part is focused on the use of the creation and use of reserves for repairs of tangible assets and tax optimization. There is a solution for the case when the reserve was formed under conditions where there was not an obligation to deposit funds in the amount of reserves in a special escrow account in a bank , i.e. the total amount of the reserve in each year of declining tax base. In these years, there was a higher tax rate on corporate income and in upcoming years it ignominiously declined. As a result it was advantageous for the entity to increase the cost and reduce the tax base. These reserves were compared with current legislation and there was a representation of the effect of interest received from deposits in the amount of reserves established for a special escrow account in a bank in the tax base and the cash flow of the company.

The end of the work is devoted to the evaluation of legislation provisions where is comparison of what is the best option for the entity. This was assessed in terms of impact on income and tax of corporate income.

Keywords: Reserve, tax of corporate income, repair of fixed assets, tax base

Použitá literatura

- 1 Běhounek, P., Červinka, T., Prudký, P., Přib, J., & Šulc, I. (2012). *Daně 2012 a předpisy související s přehledy změn*. Olomouc: ANAG.
- 2 Česká republika (2014). *Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví*
- 3 Česká republika (2014). *Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů*
- 4 Dušek, J. (2012). *Daně z příjmů*. Praha: Grada Publishing.
- 5 Dvořáková, D., Müllerová, L., & Vomáčková, H. (2008). *Účetní předpisy pro podnikatele: (zákon o účetnictví, prováděcí vyhláška k zákonu, České účetní standardy)*. (2 ed.). Praha: ASPI.
- 6 Chalupa, R., Kadlec, J., Pilátová, J., Procházková, D., Sedlák, R., Skálová, J., Tkáč, R., & Vlach, P. (2011). *abeceda účetnictví pro podnikatele 2011*. (9 ed.). Olomouc: ANAG.
- 7 Kynclová, D. et al (2005). *České účetní standardy pro podnikatele s komentářem*. (1 ed.). Brno: CP Books a.s..
- 8 Pelc, V. (2008). *rezervy 2008: úplné znění zákona o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů s vysvětlivkami*. Praha: Linde.
- 9 Pelc, V., & Pelech, P. (2012). *Daně z příjmů s komentářem*. Olomouc: ANAG.
- 10 Prudký, P., & Lošťák, M. (2012). *Hmotný a nehmotný majetek v praxi 2012*. Olomouc: ANAG.
- 11 Ryněš, P. (2012). *Podvojně účetnictví a účetní závěrka: Průvodce podvojným účetnictvím k I. I. 2012*. (12 ed.). Olomouc: ANAG.
- 12 Sedláček, R., Hýblová, E., Křížová, Z., & Valouch, P. (2005). *základy finančního účetnictví*. Praha: Ekopress.

Elektronické zdroje

- 1 Az data. (2009). *Rezervy*. Dostupné z <http://www.az-data.cz/clanky/rezervy>
- 2 Fučík a partneři, auditoři-daňový poradci. (2011). *Rezervy na opravy dlouhodobého majetku*. Dostupné z <http://www.fucik.cz/cs/odborne-clanky/rezervy-na-opravy-dlouhodobeho-hmotneho-majetku>
- 3 Ministerstvo spravedlnosti. (2014). *Veřejný rejstřík a sbírka listin*. Dostupné z <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-dotaz?dotaz=vojensk%C3%A9+lesy+a+statky>
- 4 Podnikátor. (2012). *Rezervy na pěstební činnost*. Dostupné z <http://www.podnikator.cz/provoz-firmy/ucetnictvi-a-dane/danova-evidence/n:18389/Rezervy-na-pestebni-cinnost>
- 5 Účetní kavárna. (2009). *Rezervy na opravy*. Dostupné z <http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d5279v7328-rezervy-na-opravy/>
- 6 Účetní kavárna. (2014). *Vývoj sazby daně z příjmů právnických osob*. Dostupné z <http://www.ucetnikavarna.cz/uzitecne-tabulky/vyvoj-sazby-dane-z-prijmu-pravnickych-osob/>
- 7 Vojenské lesy a statky, s.p.. (2011). *Činnosti podniku*. Dostupné z <http://www.vls.cz/nase-cinnosti>
- 8 Vojenské lesy a statky, s.p.. (2011). *Dokumenty ke stažení*. Dostupné z <http://www.vls.cz/stahni>
- 9 Vojenské lesy a statky, s.p.. (2011). *Historie podniku*. Dostupné z <http://www.vls.cz/o-podniku/hist>

Seznam tabulek

Tabulka 1: Část rozvahy	10
Tabulka 2: Část výkazu zisku a ztráty	11
Tabulka 3: Část výkazu o peněžních tocích.....	12
Tabulka 4: Příklad účetního provedení - Rezerva na opravy a rezerva na daň	12
Tabulka 5: Maximální počet let tvorby na opravy hmotného majetku.....	21
Tabulka 6: Tvorba a čerpání rezervy v Kč	29
Tabulka 7: Vývoj sazby daně z příjmů právnických osob.....	29
Tabulka 8: Průběh bankovního úvěru v Kč	31
Tabulka 9: Vývoj sazby daně z příjmů právnických osob.....	32
Tabulka 10: Vklad peněžních prostředků na zvláštní vázaný účet v bance v Kč v tis. ...	34
Tabulka 11: Vklad peněžních prostředků na zvláštní vázaný účet v bance v Kč v tis. ...	38
Tabulka 12: Průběh bankovního úvěru v Kč	40

Seznam zkratk

DPPO – Daň z příjmů právnických osob

PO – Právnická osoba

DPH – Daň z přidané hodnoty